

היום נלמד בעזרת ה':

סוכה דף מ

קושיא: **טעמא דלולב וכו'!** כלומר לעיל התבאר שבלולב אין קדושת שביעית משום שהוא חנט בשנה השישית, משמע שאם הוא היה חונט בשביעית היתה בו קדושת שביעית. מדוע? והרי לולב הוא עץ בעלמא ואין בעצים קדושת שביעית!

וכפי שלמדנו בברייתא - עלי קנים / גפנים שליקטם להכניסם לאוצר, אם ליקטן לצורך אכילה (= מאכל בהמה) יש בהם קדושת שביעית, ואם ליקטן לעצים (= להסקה) אין בהם קדושת שביעית.

תירוץ: לעצים העומדים להסקה אין קדושת שביעית, משום שנאמר "**וְהִיְתָה שִׁבְתְּ הָאֶרֶץ לְכֶם לְאֹכְלָהּ...**", "לכם" משמע שמותר להשתמש בפירות שביעית לכל צרכיכם, ואילו "לאכלה" משמע שמותר ליהנות מהם דווקא בהנאה הדומה לאכילה, אלא שכוונת הפסוק שמותר ליהנות מפירות שביעית רק באופן שההנאה דומה לאכילה, כלומר כשהנאתו וביעורו מן העולם באים כאחד, כגון אכילה שתיה וסיכה שההנאה מהפרי היא בשעה שהוא מתבער מהעולם (= בשעת הלעיסה האדם נהנה מהפרי ובאותו זמן הוא מתבער), וכן לומדים מכך שדין שביעית נוהג רק בפרי שהנאתו וביעורו באים כאחד, אבל עצים העומדים להסקה שהנאתן באה לאחר ביעורן (= רק לאחר שהם נשרפים ונעשים גחלים אופים בהם) אין נוהג בהם דין שביעית. ולעומת זאת לולב עיקר הנאתו הוא לטאטא בו את הבית ואז הוא שעת ביעורו והוא דומה להנאת אכילה, ולכן נוהגת בו קדושת שביעית.

לסיכום: לולב הנאתו וביעורו באים כאחד ולכן יש בו קדושת שביעית, עצים העומדים להסקה הנאתם היא לאחר ביעורם ולכן אין בהם קדושת שביעית, וממילא לא קשה מהברייתא, לפי שהיא עוסקת כשליקט את העלי קנים / גפנים להסקה, ולכן אין בהם קדושת שביעית. (עלי קנים / גפנים מיועדים גם למאכל בהמה וגם להסקה, ולכן הדבר תלוי במחשבתו).

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

קושיא: והרי יש עצים 'דמשחן', כלומר עצי שמן, שמדליקים את העץ עצמו כמו אבוקה, ונמצא שהנאתו וביעורו באים כאחד, האם נאמר שבאופן שלקטן להאיר יש בהם קדושת שביעית? תירוץ: סתם עצים מיועדים להסקה, ואפילו אם ליקטן להאיר אין בהם קדושת שביעית.

עצים להסקה תנאי היא: נחלקו התנאים האם אין קדושת שביעית בעצים העומדים להסקה. שיש תנא שדורש "לכם" למעט שאין קדושת שביעית בדבר שהנאתו אחר ביעורו, ולכן אין קדושת שביעית בעצים העומדים להסקה (וכפי שהתבאר לעיל), ויש תנא שממעט מ"לכם" שאסור ליהנות מפירות שביעית בדבר שאין הנאתו שווה בכל אדם, כגון **מלוגמא** (= רפואה), **זילוף** יין בבית לריח טוב, ו**אפיקטיזין** (= משקה הגורם להקאה).

לא למשרה: לשרות פשתן ביין של שביעית. **ולא לכבוסה**: לכבס בגדים ביין של שביעית. משרה וכבוסה הנאתן באה לאחר ביעורן, לפי שלאחר ששורה את הבגדים או הפשתן ביין למשך שעה אחת היין כבר נתבער ונאבד, ואילו ההנאה באה רק לאחר מכן כשלושב את הבגדים.

כבוסה שווה בכל אדם, שכולם צריכים לכבס בגדיהם בדומה לאכילה ששווה בכל אדם. אבל מלוגמא לא שווה בכל אדם, שהרי לא כולם חולים.

מאן תנא להא דת"ר לאכלה וכו': הברייתא הזו היא כדעת רבי יוסי הסובר שמותר להשתמש בפירות שביעית אף לדברים שאין הנאתם וביעורם כאחד אם הם הנאות השוות בכל אדם, אבל היא לא כדעת רבנן הסוברים שאסור להשתמש בפירות שביעית אף למשרה וכבוסה לפי שאין הנאתם וביעורם באים כאחד, ומכך שהברייתא לא הזכירה אותם לאיסור נמצא שהיא כדעת רבי יוסי.

אין שביעית מתחללת אלא דרך מקח: **פירות של 'הקדש'** (שהקדישו אותם לבית המקדש) מתחללים על מעות באמירת 'הרי הפירות הללו מחוללים על מעות אלו', ואז הפירות יוצאות לחולין והמעות נכנסות תחתיהן לקדושה.

לדעת רבי אלעזר אי אפשר לחלל פירות שביעית על מעות, כלומר שבמקרה שיעשה כן הכסף לא יקבל קדושת שביעית. אלא רק על ידי מכירה, שאם ימכור את הפירות - הכסף שיקבל תמורתם יקבל קדושת שביעית (אמנם גם הפירות ישארו בקדושת שביעית כדלהלן). אבל לדעת רבי יוחנן הכסף מקבל קדושת שביעית גם על ידי חילול (וכאמור הפירות נשארים בקדושתם).

(המשך בדף הבא ↓)

מאי טעמא: רבי אלעזר לומד מהמסמיכות של יובל (שמיטה ויובל דומים זה לזה בעניינים) למקח וממכר - שרק על ידי מכירה נתפסים המעות בקדושה. ואילו רבי יוחנן לומד מהאיזכור של קודש ביובל 'כי יובל היא קודש תהיה לכם' - ללמד שבמו בהקדש גם חילול מתפיס את הקדושה במעות. הגמרא מבארת מה לומדת כל דעה מהלימוד שהביאה הדעה החולקת.

אבקה של שביעית: כמו 'אבק' שאינו עיקר הדבר, כך איסור 'סחורה' בפירות שביעית אינו עיקר איסור שביעית שהוא עבודת הקרקע ('לא תזרע' ו'לא תזמור') אלא הוא איסור צדדי בשביעית. ובכל אופן בוא וראה כמה קשה עונשו של העובר עליו. העונש נלמד מסמיכות הפסוקים של יובל למקח וממכר, ללמד שבסוף הוא מגיע לעניות קשה עד שיצטרך למכור את כליו.

מה קודש תופס את דמיו: רבי אלעזר לומד את עצם הענין שקדושת שביעית נתפסת בדמים - מהאזכור של היובל כקודש 'כי יובל היא קודש תהיה לכם'. כמו שבהקדש החילול מעביר את הקדושה מהפירות למעות, כך במכירת פירות שביעית הקדושה עוברת למעות. אמנם כפי שיובא בברייתא בסמוך הפירות נשארים בקדושתם, כנלמד מהמשך הפסוק הנ"ל 'קודש תהיה' - שביעית בקדושתה תהיה ולא תצא לחולין.

אמנם כל זה בפרי המקורי. אבל אם חילל את הפרי הקדוש בקדושת שביעית על פרי אחר, ואחר כך שוב חילל את הפרי שקיבל את הקדושה על פרי אחר - הקדושה יוצאת מהפרי השני ועוברת לפרי האחרון. אך הפרי הראשון נשאר בקדושת שביעית.

מדקתני לקח לקח: בברייתא מוזכרת כל הזמן רק האפשרות של קניה ומכירה ולא של חילול. דבר זה ראיה לרבי אלעזר.

אחד שביעית ואחד מעשר שני מתחליין על בהמה: לדעת חכמים מחליין מעשר שני ושביעית - על בהמה חיה ועוף שחוטים בלבד ולא על חיים. גזירה שמא ישאיר אותם אצלו ויעשה מהם עדרים, ולא יבער אותם בזמן ביעור מעשרות או שביעית. בכך יעבור על ציווי התורה שציוותה לבער את המעשר שני בסוף השנה השלישית (לשמיטה), ולבער את פירות שביעית עד הזמן שכלה לחיה הפרי מהשדה. אבל לדעת רבי מאיר אין חוששים לכך ומותר לחלל אפילו על חיים.

הגמרא מבארת בסמוך שכל המחלוקת היא על בעלי חיים זכרים, אבל על נקבות לכולי עלמא אין מחללין על חיים - גזירה שמא יעשה מהן עדרים, כיון שהנקבות יולדות וולדות ישמור אותם בכדי שיתעשר.

בברייתא זו מוזכרת האפשרות של חילול. דבר זה ראיה לרבי יוחנן.